

Voorstel aan Gemeenteraad

Onderwerp

Rekenkamerrapport "Subsidiebeleid Sittard-Geleen".

Voorstel

De gemeenteraad wordt voorgesteld:

1. Aan het college opdracht te geven om conform aanbeveling 1 van de rekenkamer te zorgen voor een volledig, up-to-date en overzichtelijk openbaar subsidieregister met koppeling naar begrotingsprogramma's en onderliggende regelingen.
2. Aan het college opdracht te geven om conform aanbeveling 2 van de rekenkamer de wijze waarop subsidies in de planning- en controlcyclus transparant verankerd worden, te verstevigen.
3. Aan het college opdracht te geven om conform aanbeveling 3 van de rekenkamer in alle subsidieregelingen, beleidsdoelen te vertalen naar concrete, inhoudelijke toetsingscriteria.
4. Aan het college opdracht te geven om conform aanbeveling 4 van de rekenkamer in elke stap van het subsidieproces te zorgen dat de verbinding wordt gelegd met beleidsdoelen.
5. Aan het college opdracht te geven om conform aanbeveling 5 van de rekenkamer te zorgen voor een (planning voor) structurele evaluatie van alle subsidieregelingen en de Algemene Subsidieverordening (verder ASV) en deze met de raad te delen.
6. Als raad een klankbordgroep instellen die conform aanbeveling 6 van de rekenkamer betrokken wordt bij de wijze van invulling van de aanbevelingen door het college.

Inleiding

De rekenkamer heeft onderzocht in hoeverre de gemeente Sittard-Geleen in staat is op een transparante wijze de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van haar subsidies en

subsidieregelingen vast te stellen. Dit onderzoek heeft geleid tot de 6 aanbevelingen die voorliggen met dit raadsvoorstel.

Beoogd effect

Met haar aanbevelingen denkt de rekenkamer de gemeenteraad handvatten te bieden voor verbetering van (het zicht op) de inzet van het instrument subsidies.

Argumenten

Doeltreffendheid

De samenvattende onderzoeksbevinding over de doeltreffendheid is dat in beperkte mate sprake is van een expliciete verbinding tussen de doelen van het gemeentelijk beleid op verschillende beleidsterreinen (wat de gemeente wil bereiken) en de activiteiten van de ontvangers van subsidies (wat de subsidieontvangers aan de doelen bijdragen). Anders gezegd: de beleidscyclus is weinig expliciet verbonden met de subsidiecyclus. Daarmee is het beperkt transparant op welke manier de gesubsidieerde activiteiten bijdragen aan de doelen van de gemeente. De verantwoording vindt veelal plaats over de uitvoering van de aangevraagde activiteiten, maar biedt in veel gevallen weinig zicht of dit het doelbereik van de gemeente dichterbij brengt. Onderliggende verklaring hiervoor is dat de beleidsdoelen in veel gevallen abstract zijn en niet expliciet vertaald worden in toetsingscriteria voor subsidieverlening (aanvraag). Mede daarom levert de subsidieverantwoording ook weinig inzicht op in het doelbereik.

Doelmatigheid

De samenvattende onderzoeksbevinding over de doelmatigheid is dat bij kleinere subsidies die worden verstrekt bewust geen verantwoording wordt gevraagd en dus niet expliciet wordt gestuurd op doelmatigheid tijdens en na de uitvoering van de activiteiten die zijn gesubsidieerd. Voor grotere subsidies wordt volgens respondenten in directe overleggen de sturing op doelbereik en financiën meegenomen. Uit de interviews blijkt dat er weinig sturing is op gerealiseerde kosten in verhouding tot gerealiseerde prestaties en doelen. Een navolgbare op schrift gestelde analyse daarvan is niet aangetroffen. De gemeente Sittard- Geleen heeft geen planning voor periodieke evaluatie van subsidies, regelingen en de verordening. In het onderzoek zijn nauwelijks op schrift gestelde evaluaties ter beschikking gesteld. In geen van de ontvangen evaluaties is specifieke aandacht voor doelmatigheid. Het is daarmee niet aantoonbaar of een andere verdeling van subsidies over subsidieontvangers misschien doelmatiger is.

Rechtmatigheid

De samenvattende onderzoeksbevinding over de rechtmatigheid is dat het juridisch instrumentarium voor subsidieverstrekking is afgeleid van de Algemene Wet Bestuursrecht en de Algemene subsidieverordening van de gemeente Sittard-Geleen de juridische grondslag voor subsidieverstrekking vormen. Specifieke afspraken over subsidieverstrekking zijn door het college nader uitgewerkt in individuele regelingen. Het college draagt de verantwoordelijkheid subsidies toe te kennen of af te wijzen aan aanvragers. Dit heeft zij gemandateerd aan de (algemeen) directeur(en) en teammanagers. De precieze verdeling van taken rondom subsidieverstrekking verschilt per team. Het is niet vanzelfsprekend dat in subsidieregelingen altijd is beschreven wat het beleidsinhoudelijk kader/grondslag is op basis waarop subsidies worden verstrekt. Soms is er geen beleidsinhoudelijk kader in een beleidsplan en fungeert de regeling zelf als het beleidsinhoudelijk kader. Nagenoeg alle regelingen beschikken over beschreven spelregels in de regeling op basis waarop subsidies worden verstrekt. De subsidieregelingen bieden niet overal, maar voor het merendeel, voldoende objectieve (werkbare) regels om subsidie toe te kennen en vast te stellen. Regels die in sommige gevallen echter multi-interpretabel zijn.

Transparantie

De samenvattende onderzoeksbevinding over transparantie is dat er een openbaar subsidieregister is dat op de gemeentelijke website gepubliceerd is. Hierin is inzichtelijk, voor het lopende jaar, vanuit welke regelingen er subsidies zijn verstrekt. Ook maakt het register duidelijk wat de aard van de subsidie is in termen van de vorm, waarbij ook specifiek wordt aangegeven of de subsidie incidenteel dan wel structureel van aard is. Een inhoudelijke duiding van de subsidies omvat het register niet. Het subsidieregister (zoals dat bij de start van het onderzoek op de gemeentelijke website werd aangetroffen) is tevens niet compleet. Daarmee is niet onomstotelijk vast te stellen hoeveel er via subsidies uitgegeven wordt. Ook in de programmabegroting is niet (per programma) te herleiden hoeveel voor subsidies beschikbaar is. De programmabegroting en de jaarrekening bevatten daarnaast geen specificaties van beoogde dan wel verstrekte subsidies. De informatie op de website over de subsidiemogelijkheden is, waar deze beschikbaar is, goed te vinden. De regels voor verlening en vaststelling zijn, voor iets meer dan de helft van de regelingen, duidelijk op de website te vinden.

Verantwoording

De verantwoording naar de gemeenteraad is voornamelijk financieel en instrumenteel van aard. Anders dan de financiële verordening is nergens specifiek vastgelegd hoe de gemeenteraad wordt geïnformeerd over de doelstellingen, uitvoering, resultaten en inzet van middelen van (diverse) subsidies, anders dan een vierjaarlijkse evaluatie die vastgelegd is in de Algemene Subsidieverordening (art. 22) en ook volgens de Algemene Wet Bestuursrecht verplicht is. Evaluaties van regelingen of de Algemene Subsidieverordening zijn in de onderzoeksperiode niet aangetroffen.

De voorgaande bevindingen hebben geleid tot de volgende zes aanbevelingen door de rekenkamer:

1. Zorg voor een volledig, up-to-date en overzichtelijk openbaar subsidieregister met koppeling naar begrotingsprogramma's en onderliggende regelingen. Hierdoor ontstaat naar de mening van de rekenkamer een uniformere registratie van aangevraagde en toegekende subsidies en ontstaat ook beter inzicht in het totaal van subsidie(mogelijkheden). De raad wordt daarmee ook

beter geïnformeerd over de impact van de subsidies op de beleidsdoelen.

2. Verstevig de wijze waarop subsidies in de planning- en controlcyclus transparant verankerd worden. Door subsidies een plek te geven in de planning- en controlcyclus wordt naar de mening van de rekenkamer het inzicht dat de raad heeft in dit instrument vergroot en kan de raad gemakkelijk haar controlerende taak in deze vervullen.
3. Vertaal beleidsdoelen in alle subsidieregelingen naar concrete, inhoudelijke toetsingscriteria. Door deze doelen specifiek en meetbaar te formuleren kan beter beoordeeld worden of aanvragen bijdragen aan de gemeentelijke doelen en de beoogde maatschappelijke effecten. Dit versterkt naar de mening van de rekenkamer de doeltreffendheid van het subsidiebeleid.
4. Zorg dat in elke stap van het subsidieproces de verbinding wordt gelegd met beleidsdoelen. Deze aanpak versterkt naar de mening van de rekenkamer de doeltreffendheid van het subsidiebeleid.
5. Zorg voor een (planning voor) structurele evaluatie van alle subsidieregelingen en de ASV en deze met de raad te delen.
6. Stel als raad een klankbordgroep in die betrokken wordt bij de wijze van invulling van de aanbevelingen door het college. Dit biedt naar de mening van de rekenkamer de raad de mogelijkheid om vroegtijdig inzicht te krijgen of de uitvoering van de aanbevelingen leiden tot een versterking van het zicht en de sturing op subsidieverstreking als instrument dat bijdraagt aan de realisatie van de gemeentelijke doelen.

Kanttekeningen

In haar bestuurlijke reactie, die onderdeel uitmaakt van het voorliggende rekenkamerrapport, adviseert het college de aanbevelingen grotendeels niet over te nemen.

1. Het college geeft ten aanzien van aanbeveling 1 aan geen meerwaarde te zien in een koppeling tussen subsidieregister en begrotingsprogramma's en onderliggende regelingen.
2. Het college geeft ten aanzien van aanbeveling 2 aan deze enkel te onderschrijven waar er sprake is van een directie relatie en substantiële invloed van een subsidie(regeling) met een doel in de P&C-cyclus.
3. Het college geeft ten aanzien van aanbeveling 3 en 4 aan deze niet te onderschrijven en geen meerwaarde te zien (mede indachtig mogelijke administratieve lasten) in de vertaling van beleidsdoelen in concrete inhoudelijke toetsingscriteria voor subsidies.
4. Het college geeft ten aanzien van aanbeveling 5 aan deze enkel te onderschrijven voor zover het de evaluatie van de ASV betreft.
5. Aanbeveling 6 is gericht aan de raad. Het college geeft aan geen meerwaarde te zien in de geadviseerde klankbordgroep.

De rekenkamer heeft in het nawoord, dat ook onderdeel uitmaakt van het voorliggende rekenkamerrapport, aangegeven hoe zij aankijkt tegen de reactie van het college en dat zij onverminderd achter haar aanbevelingen staat. De beoordeling van de (wenselijkheid) van de aanbevelingen van de rekenkamer, gehoord hebbende de reactie van het college, is aan de gemeenteraad.

Inclusie

Het rekenkamerrapport als zodanig heeft geen effecten op het gebied van inclusie.

Duurzaamheid

Het rekenkamerrapport als zodanig heeft geen effecten op het gebied van duurzaamheid.

Financiën

Het rekenkamerrapport als zodanig heeft geen effecten op het gebied van financiën.

Bijlagen

Bijlage 1: Rekenkamerrapport "Subsidies Sittard-Geleen" d.d. 29 januari 2025

Voorstel aan Gemeenteraad	
Steller: Rekenkamer Sittard-Geleen E-mail: rekenkamer@sittard-geleen.nl Team: Raadsgriffie Portefeuillehouder: I.A.M.H. Tillie	Reg. nummer : Reg. datum : 29-01-2025 Reg.nummer(s) bijlagen :